

The Relationship Between Mother Tongue and Target Language in the Foreign Language Teaching: The Case of Turkish-Urdu Interactions in the Turkish Learning Process of Pakistanis

Muhammet Karataş¹

Abstract

As a reflection of long-standing intercultural relations, languages influence one another over time, resulting in shared features and structural similarities. Such commonalities constitute a significant factor affecting the foreign language learning process. Due to historical ties between Turks and Pakistanis, the relationship between Turkish and Urdu—characterized by lexical and grammatical similarities—emerges as a crucial element in Pakistani learners' acquisition of Turkish. The interaction between the mother tongue and the target language facilitates semantic inference, enhances comprehension, and positively contributes to language acquisition, while also shaping the overall learning process. In this regard, this relationship should be regarded as an essential component in teaching Turkish to Pakistani learners. This study adopts a qualitative research design and employs document analysis within a descriptive and comparative framework. The dataset consists of 300 lexical items, 30 proverbs and idioms, 10 interjections, 9 prepositions, and 5 conjunctions. The analysis identifies shared vocabulary elements and structurally similar grammatical features that remain in active use. Considering the limited literature on Pakistani learners and the growing interest in learning Turkish in Pakistan, examining mother tongue–target language interaction is particularly important, especially for learners with limited direct exposure to the target language.

Keywords Foreign Language Learning Mother Tongue Pakistanis Target Language

Yabancı Dil Öğretim Sürecinde Ana Dil-Hedef Dil İlişkisi: Pakistanlıların Türkçe Öğrenim Sürecinde Türkçe-Urduca İlişkisi

Özet

Tarih boyunca süregelen milletler arası ilişkilerin tezahürü olarak dilleri de birbirinden etkilenmiş ve aralarında bazı ortaklık-benzerlik durumları oluşmuştur. Söz konusu bu diller arasındaki ortaklık-benzerlik durumları, yabancı dil öğrenim sürecinde öğrenciler açısından süreci etkileyen en önemli faktörlerden biridir. Türkler ve Pakistanlıların tarihi ilişkileri sebebiyle söz varlığı ve dil bilimsel bakımdan ortaklık ve benzerlik barındıran Türkçe-Urduca arasındaki ilişki, Pakistanlı öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinde önemli bir unsur olarak dikkat çekmektedir. Pakistanlı öğrencilerin Türkçe öğrenim süreçlerinde ana dil ve hedef dil ilişkisi, hedef dile dair anlamsal çıkarımları ve kavrayışları desteklerken eş zamanlı olarak öğrenim süreçlerini de büyük ölçüde etkilemektedir. Bu bağlamda söz konusu ilişkinin, Pakistanlılara Türkçe öğretimi sürecinde dikkate alınması gereken bir unsur olduğu değerlendirilmektedir. Bu çalışmada nitel araştırma yöntemlerinden betimsel ve karşılaştırmalı desende doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Araştırma kapsamında toplam 300 kelime, 30 atasözü ve deyim, 10 ünlem, 9 edat ve 5 bağlaç incelenmiştir. Yapılan analizler sonucunda ortak söz varlığı unsurları ile dil bilimsel açıdan benzerlik gösteren ve aktif kullanımda bulunan yapılar tespit edilmiştir. Pakistanlı bireylerin dil öğrenim süreçlerine dair literatürdeki boşluk ve Pakistan'da Türkçe öğrenmeye karşı ilginin ivme kazanması; özellikle hedef dile doğrudan maruz kalma imkânı sınırlı olan öğrenciler bağlamında, ana dil ile hedef dil etkileşiminin incelenmesini elzem hâle getirmektedir.

Anahtar Kelimeler Ana Dil Hedef Dil Pakistanlılar Yabancı Dil Öğretimi

Article Info	Received / Geliş Tarihi	Reviewed / Kabul Tarihi	Published / Yayın Tarihi	Doi Number / Doi Numarası
Makale Bilgisi	14.01.2026	08.04.2026	04.05.2026	10.29228/ijlet.1863343

Reference Kaynakça	Karataş, M. (2026). Yabancı dil öğretim sürecinde ana dil-hedef dil ilişkisi: Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde Türkçe-Urduca ilişkisi. <i>International Journal of Languages' Education and Teaching</i> , 14, 25-48. https://doi.org/10.29228/ijlet.1863343
--------------------	---

¹ Okutman, Yunus Emre Enstitüsü, muhammetkaratasm@gmail.com

Giriş

Sahip olduğu bilinç, akıl yürütme ve soyut düşünme yetenekleriyle diğer canlı varlıklardan ayrılan insanın en temel yetisi ise sahip olduğu karmaşık dil becerisidir. Dil aracılığıyla düşünüp duygu ve düşüncelerini olgunlaştıran insan, sahip olduğu bu yeteneği sayesinde üretebildiği iletilerini sözlü veya yazılı olarak karşı tarafa naklederek iletişimi sağlamaktadır. Bununla birlikte bilgi ve tecrübelerini yine dil aracılığıyla nesilden nesile aktarabilen insan, kültürünün ve dolayısıyla da varlığının devamlılığını yine dil aracılığıyla sağlamaktadır.

Dil, kendisine özgü ilkeleri olan, belirli bir kurallar sistemi etrafında olgunlaşan ve insanla birlikte yaşayıp gelişen canlı bir varlıktır. *Tabii bir varlık olan dilin kendisine mahsus birtakım kanunları vardır. Bunlar dil kaideleridir. Dil kaideleri dilin yapısına hâkim olan, dilin bünyesinden ve temayüllerinden doğmuş bulunan birtakım prensiplerdir* (Ergin, 2009, s. 4). Dilin kuralları, sistematik yapısı, temel esasları ve yönelimleri, o dilin hüviyetinin oluşmasında belirleyici unsurlardır. Onu koruyarak geliştiren bireyler, ortak kültürel değerler etrafından birleşerek toplulukları oluşturmuşlardır. Dolayısıyla kendi kuralları ve yapısal özellikleri olan bir dile ve kültürel kimliğe sahip olan bu topluluklar da bahsi geçen nitelikleri bakımından birbirlerinden ayrılarak milletleri meydana getirmektedir. İnsanlık tarihinin özellikle dil ve millet kavramlarının şekillenmesinin ardından tespit edilebilen ilk dönemlerden itibaren ana dili ve yabancı dil kavramları daima var olmuştur. Dil tarihi ve öğretimi alanında önemli bir terim olan ana dili, bireyin doğup büyüdüğü ve ait olduğu ulusun dili olarak ilk edindiği dil şeklinde ifade edebiliriz. Zeynep Korkmaz, ana dili *insanın doğup büyüdüğü aile ve soyca bağlı bulunduğu toplum çevresinden öğrendiği, bilinçaltına inen ve kişilerle toplum arasındaki ilişkilerde en güçlü bağı oluşturan dil* (Korkmaz, 1992, s. 8) olarak değerlendirirken Doğan Aksan ise ana dili, başlangıçta anneden ve yakın aile çevresinden, daha sonra da ilişkili bulunulan çevrelerden öğrenilen, insanın bilinçaltına inen ve bireyin bir toplumla en güçlü bağlarını oluşturan dildir (Aksan, 2004, s. 175) şeklinde açıklamaktadır. Nitekim diğer değerlendirmelerden de anlaşıldığı üzere ana dilin tanımlanmasında büyük ölçüde görüş birliği sağlanmıştır. Yabancı dil ise, Türkçe Sözlük'te Ana dilin dışında öğrenilen uzmanlık dili (Türk Dil Kurumu, 2005, s. 2102) şeklinde açıklanmaktadır. Daha öncesinde yapmış olduğumuz ana dil tanımından da yola çıkarak yabancı dili, genel çerçevede bireyin ilk edindiği ve kültürü ile yettiği dilin dışındaki diğer diller olarak değerlendirebiliriz.

Tarih boyunca savaşlar, göçler, ticaret, siyaset, sağlık, ekonomi ve eğitim gibi birçok sebepten ötürü etkileşim hâlinde olan milletler, dil ve kültür olarak birbirlerinden farklı özelliklere sahip olmalarından dolayı aralarındaki iletişimde mutlak bir aracı dile ihtiyaç duymuştur. Nitekim milletler arasındaki bu farklılıklar, son birkaç yüzyılda teknoloji, ticaret, ekonomi, eğitim, sanat çalışmaları, uluslararası iş birlikleri gibi çeşitli ihtiyaçlar sebebiyle bireylerin yabancı dil öğrenme taleplerinde büyük bir artışa neden olmuştur. Elbette bu durum da yabancı dil eğitimi alanında çalışmaların yoğunlaştırılması ve yeni araştırma sahalarının açılması ihtiyacını doğurmuştur.

Yabancı dil öğretiminin başlangıcı çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Her millet, kimliğini oluşturan millî değer ve kültürünün devamlılığını sağlamak, geliştirmek ve dünya sahnesinde önemli bir konuma sahip olmak için güçlü bir dile sahip olmak zorundadır. Tarih incelendiği vakit büyük milletlerin en güçlü mekanizmasının dil olduğu anlaşılmaktadır. Bu mekanizmanın korunarak geliştirilmesi de ait olduğu milletin güçlenmesiyle doğrudan ilişkilidir. Nitekim günümüzde en çok konuşulan ve zengin muhtevaya sahip olan dillerin, milletleri aracılığıyla korunup geliştirildiği görülmektedir. *Tarihi çok eskilere dayanan ve dünyanın en büyük dilleri arasında yer alan diller, bu durumunu ait olduğu milletlere borçludur. Çünkü tarihte iz bırakan milletler dillerini geliştiren, koruyan ve başka toplumlara öğreten milletlerdir* (Boylu, 2014, s.19). Bireyleri ortak değerler etrafında buluşturarak milli kimliklerinin oluşmasında büyük rol oynayan dilleri kıymetli kılan ve koruyup yaygınlaştıran en önemli faktör ise fertlerinin ona karşı gösterdiği hassasiyettir. Yalnızca koruyup geliştirmekle kalmayıp kendi dillerini başkalarına da öğretmek dünya üzerindeki konuşur sayısının artırılması, dillerin dolayısıyla da

milletlerin güçlenmesinde oldukça önemlidir. Bu duruma istinaden yabancı dil öğretim ve öğrenim faaliyetlerinin de yüzyıllardır devam ettiğini sonucuna varmak mümkündür. Dünyada tarihi ve niteliği bakımından büyük diller arasında yer alan Türkçenin, binlerce yıldır varlığını devam ettirerek gelişmekte olması da Türk milletinin diline karşı göstermiş olduğu hassasiyet sayesinde. Köklü bir geçmişe sahip olan Türkçenin yabancı dil olarak öğretimının başlangıcı ise çok eski dönemlere kadar uzanmaktadır. Ancak ilk dönemlerine ait herhangi bir yazılı kaynağın bulunmaması sebebiyle somut deliller ışığında tespit edilebilen ve Kaşgarlı Mahmud tarafından kaleme alınan Divanü Lügati't-Türk eseri, Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi alanının başlangıcı olarak kabul görmektedir.

Son dönemlerde uluslararası sahada siyaset, ekonomi, sanat, eğitim ve kültürel çalışmalarıyla ön plana çıkan Türkiye, her geçen gün büyümeye ve yurt dışında yürüttüğü faaliyetlerine yenilerini eklemeye devam etmektedir. Türkiye'nin gelişen misyon ve vizyonu, onu her alanda tercih edilir statüye taşımakta ve diğer milletlere tabii fertlerin Türkçeye olan ilgisini de artırmaktadır. Yaşanan bu gelişmeyle birlikte Türkiye'de Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi alanı üzerine çalışmalar her geçen gün artmakta ve ihtiyaçlara istinaden yeni araştırma başlıkları gündeme gelmektedir. Özellikle Türkçenin yurt dışında yabancı dil olarak öğretiminde karşılaşılan bazı sorunlara hâlen net bir çözüm önerisinin sunulmaması, yeni araştırmaların yapılması ihtiyacını doğurmaktadır. Türkçenin yabancılar tarafından tercih edilmesi ve ülkemizin de dünya vizyonu gereği yurt dışında birçok ülkede açılan Türk okulları, üniversitelerdeki Türkoloji kürsüleri ve Türkçe derslerinin yanı sıra yine yurt dışında faaliyetlerini sürdüren Yunus Emre Enstitüsü, Maarif Vakfı ve TİKA gibi kurumlar aracılığıyla Türkçe öğretimi desteklenmektedir. Bilhassa Türkiye'yi, Türk kültürünü, sanatını tanıtmayı ve Türkçe öğretmesi amacıyla kurulan Yunus Emre Enstitüsü, bugün 69 ülkede 93 merkezi ile çalışmalarını sürdürmektedir (Yunus Emre Enstitüsü, 2026). Türkçenin yabancı dil olarak en çok ilgi gördüğü ve öğretim faaliyetlerinin yoğun bir şekilde devam ettiği ülkelerden birisi de Pakistan'dır. Pakistan'da Türkçe öğretim faaliyetleri diğer ülkelere kıyasla bazı hususlarda farklılık göstermektedir. Bu farklılığın sebepleri arasında en başta tarihi ilişkilerden dolayı Pakistan-Türkiye dostluğu, Pakistanlıların Türkiye ve Türkçeye karşı olan yoğun ilgisi ve merakı gösterilebilir. Ancak dikkat çeken bir başka husus ise Türkçenin Pakistan'ın resmi dili olan Urduca ile ilişkisidir.

Pakistanlıların Türkiye'de ve özellikle de Pakistan'da Türkçeye karşı olan ilgisi her geçen gün artmaktadır. Artan talepler dolayısıyla Pakistanlıların Türkçe öğrenim süreçlerine ilişkin bazı durumların araştırılması ve açıklığa kavuşturulması ihtiyacı hissedilmektedir. Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi alanında Türkiye'de ve Pakistan'da Türkçenin Pakistanlılara öğretimi ile ilgili bazı araştırmalar yapılmıştır. Yapılan literatür taramasında Türkiye ve Pakistan'da yapılan çalışmaların büyük bir çoğunluğunun Urdu dili tarihi, kültürü ve dilbilgisi durumuyla ilgili olduğu görülmüştür. Pakistanlıların Türkçe öğrenim süreçlerine dair Türkiye'de yapılan çalışmalar; 2017 yılında M. Sarper Alap tarafından kaleme alınan ve her iki dilde yer alan benzer sözcüklerin değerlendirildiği "Pakistanlılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Her İki Dilde Yer Alan Benzer Sözcüklerin Öğretime Katkıları" başlıklı araştırma makalesi, 2019 yılında Mohd Hakim tarafından hazırlanan ve Türkçe-Urduda zaman yapılarının karşılaştırıldığı "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe-Urduda Karşılaştırılmalı Zaman Yapıları" başlıklı yüksek lisans tezi, Elif Öcalmış ve Emel Siyilim Başarır tarafından 2023 yılında hazırlanan ve Türk dizi ve filmlerin Pakistanlılar üzerindeki etkisini inceleyen "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Dizi ve Filmlerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Pakistan Örneği" araştırma makalesi ve 2025 yılına Muhammet Karataş tarafından hazırlanan, Pakistanlı öğrencilerin yazma ve konuşma becerilerinde sık karşılaşılan sorunlara değinilen "Pakistan'da Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma ve Yazma Becerilerinde Karşılaşılan Sorunlar" başlıklı araştırma makalesi olmak üzere sınırlı sayıda ve muhtevadadır. Literatür taramasının ardından Türkçe ve Urduca'daki kelime benzerliklerinin dil öğrenim sürecine katkısının incelendiği "Pakistanlılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Her İki Dilde Yer Alan Benzer Sözcüklerin Öğretime Katkıları" araştırma makalesinde benzer sözcükler özelinde inceleme yapıldığı ve her iki dil

arasındaki benzerlik ve farklılık durumlarının yüzeysel olarak incelendiği görülmektedir. “Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe-Urduca Karşılaştırılmalı Zaman Yapıları” başlığı altında hazırlanan yüksek lisans tezinde ise her iki dilin kendi zaman yapıları karşılaştırılmış ve dil öğrenim sürecine ilişkin çok fazla derine inilmeden genel bilgiler verilmiştir. Yine “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Dizi ve Filmlerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Pakistan Örneği” başlıklı çalışmada ise Türk dizi ve filmlerinin Pakistanlıların Türkçeyi edinmesindeki rolü incelenmiştir. Konuyla alakalı incelemelerin ardından Pakistanlıların Türkçe öğrenim süreciyle ilgili olarak ana dil-hedef dil özelliklerinin genel çerçevede detaylı bir şekilde incelenmediği ve Pakistanlıların ana dilleri ile hedef dilleri Türkçe arasındaki ilişkinin Türkçe öğrenim süreçlerine olumlu ve olumsuz yönden etkisinin mercek altına alındığı bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Dolayısıyla yapılan bu çalışmayla birlikte Pakistanlıların Türkçe öğrenim süreçlerinde ana dillerinin Türkçe ile olan ilişkisinin, Türkçe öğrenim süreçlerine olan etkisini ana dil-hedef dil ilişkisi bağlamında ele alarak alanla ilgili önemli bir problem durumuna açıklık getirilmesi amaçlanmıştır. Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde hem öğrenci hem de öğretici açısından fayda sağlayacağı kanısında olduğumuz bu çalışmada, konuyla ilgi daha öncesinde yapılan çalışmalarda yalnızca benzer kelimelerin incelendiği ve zaman yapılarının karşılaştırıldığı durumları genele yayarak derinlemesine incelemek, Türkçe ve Urduca'nın tarihi, kültürel ve gramer ilişkisini tespit ederek benzerlik durumlarının Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecindeki ders materyallerinin hazırlanmasında ve metotlarının belirlenmesinde fayda sağlaması hedeflenmiştir.

Ana Dil-Hedef Dil İlişkisi ve Yabancı Dil Öğrenim Sürecine Etkisi

Toplumunu oluşturan bireylerin kendi aralarındaki iletişimi sağlayan ve o toplumun millî kimliğini oluşturan dil, diğer dillerle ve toplumlarla kurduğu yakın ilişkilerden etkilenerek değişime uğramaktadır. Savaşlar, göçler, ticaret, komşuluk ilişkileri ve milletlerin diğer milletler üzerindeki tasavvurları gibi birçok etken sebepten dolayı dillerin birbirleriyle olan etkileşimi artmıştır. Bu etkileşimler de diller arasındaki bağları güçlendirerek aralarında benzerlik ve ortaklık özelliklerini oluşturmuştur. Elbette bu durumun gerekçesi olarak yalnızca saydığımız sebepleri göstermek yeterli değildir. Toplumların ortak dinî, tarihî ve kültürel değerleri de dilleri arasındaki benzerliklerin temel faktörleri arasında yer almaktadır. Nitekim farklı milletlere mensup bireylerin aralarındaki iletişimde ve yabancı dil öğrenim süreçlerinde hedef dilin kolaylık-zorluk durumu bireyin ana dili ile hedef dili arasındaki ilişkiyle doğrudan bağlantılıdır.

Dillerin çeşitliliğinin artması, milletlerin iletişimi için ortak bir etkileşim ihtiyacını ve dolayısıyla da yabancı dil öğrenim meselesini gündeme getirmiştir. Özellikle gelişen teknoloji ile birlikte artan gıda, sanayi ve sosyal ihtiyaçlar, ülkeler arasındaki diplomatik, kültürel, ticari ve ekonomik bağlantılar sebebiyle kurulan ilişkiler, araştırmacıları yabancı dil öğrenim ve öğretim konusunda detaylı çalışmalara sevk etmiştir. Yalnızca kitlesel iletişim ihtiyacından ziyade bireylerin eğitim, sağlık, sanat, turizm gibi çeşitli sebeplerden dolayı diğer ülkelere seyahati de yabancı dil öğrenmeyi zorunlu hâle getirmektedir. Bu vesileyle yabancı dil öğrenmeye yönelik talepler her geçen gün ivme kazanmaktadır (Yaquub, 2021, s. 298). Son dönemlerde yabancı dil öğretimi alanında farklı yöntemler belirleme ve derste kullanılan kaynakların içeriğini zenginleştirme amacıyla birçok çalışma yapılmaktadır. Gözlem ve ankete dayalı olarak yapılan araştırmalarda, elde edilen bulgularla hazırlanacak olan materyallerin öğretici ve öğrenci açısından ne denli etkili olduğuna dair bilimsel sonuçlara ulaşılmaktadır (Öcalmış, 2025, s. 22). Bu doğrultuda yapılan dil öğretim araştırmalarında dikkat çeken önemli başlıklardan birisi de ana dil-hedef dil ilişkisidir. Yabancı dil öğretim sürecinde büyük öneme sahip olan ana dil-hedef dil ilişkisi, her iki dil arasındaki farkların öğrenim sürecini zorlaştırması ve benzerliklerin de olumlu yönde etkileyip kolaylaştırması nedeniyle eğitim programlarında göz önünde bulundurulması gereken bir durumdur (Kılıç, 2017, s. 15). Zira yabancı dil öğrenen bireyin, öğrenme sürecinin özellikle ilk dönemlerinde hedef dili kendi yapısından ziyade ana

dilinin mantığı ile kullanmaya çalıştığı görülmektedir. Dolayısıyla öğrenilmeye çalışılan dilin mantığı kavranmadan o dilin öğrenilmesinin zorlaştığını kanısı göz önünde bulundurulduğunda, öğrencilerin ana dili ile hedef dilinin ilişkisinin öğrenilecek olan dilin anlamlandırılmasında büyük rol oynadığı anlaşılmaktadır. Dili meydana getiren ses (fonetik), sözcük (leksik), anlam (semantik), ait olduğu toplumun düşünce ve kültür dünyası gibi çeşitli unsurlar, dilleri birbirinden ayıran temel özelliklerdir. Bireyin zihin dünyasını anlamlandırdığı ana dilinin yapısının üzerine yeni bir dil yapısını ve mantığını oturtması, yabancı dil öğrenim sürecinde karışıklığa ve dilsel çatışmaya sebebiyet vermektedir (Kılıç, 2017, s. 24). Dolayısıyla yabancı dil öğreniminde bireyin ana dili ile hedef dilinin benzerlik ve farklılık durumları, yabancı dil öğrenim süreçlerinin kolaylık-zorluk seviyesini, motivasyonunu ve eğitim niteliğini etkilemektedir.

Dillerin kendi aralarında karşılaştırılmasının ardından elde edilen benzerlik ve farklılığa dair bulgular, *uzaklık* ve *yakınlık* terimleriyle açıklanmaktadır. Dillerin *yakınlık* ve *uzaklık* durumlarının değerlendirilmesinde özellikle aralarındaki uzaklıklar belirlenirken, sözcükler belirleyici birim olmaktadır (Karataş & Çevik, 2017, s. 582). Farklı dile ve kültüre mensup olan insanların iletişim kurmalarıyla yaşanan diller arası etkileşim, birçok karmaşık dilsel durumların ortaya çıkmasına ve beraberinde dilsel değişimlere, zamanla da diller arasında benzeşmelere neden olmaktadır (Atasoy & Ercan, 2022, s. 568). Günümüzde diller arası etkileşimin sonucunda ortaya çıkan durumlar ise *etkileşimsel dilbilim* başlığı altında çalışılmaktadır (Atasoy & Ercan, 2022, s. 569). Dilsel ve kültürel mahiyet kazanarak ortaya çıkan milletlerin siyasi, ekonomik, kültürel, coğrafi, ticari, savaş ve göç gibi birçok sebepten ötürü kurdukları ilişkiler, dillerinin de birbirlerine benzerlik göstermesine neden olmuştur. Dillerin bu benzerlikleri de *kaltımsal benzerlik*, *rastlantısal benzerlikler* ve *diller arası ilişkiler yoluyla benzerlikler* olarak üç farklı açıdan mercek altına alınmaktadır (Karataş & Çevik, 2017, s. 583). Nitekim diller arasındaki durumun tespiti için kullanılan bu başlıklar, dillerin lehçelerinin aralarındaki ilişkiler için de kullanılmaktadır.

Hedef dilin yapı ve anlam kurallarını öğrenmeyle gerçekleşen yabancı dil öğrenim sürecinde ilk edinilen dilin, insanın zihin dünyasında dillerin kategorize edilmesinde ve anlamlandırılmasında etkili olduğu savunulmaktadır (Öztekin & Haznedar, 2015, s. 37). Ayrıca ana dil kullanımının yabancı dil öğrenme sürecindeki etkisi üzerine araştırmaların devam ettiği günümüzde, diller arasındaki ilişkiler kaynaklı benzerlik ve farklılık durumlarının yabancı dil öğrenme sürecinde de değerlendirilmesi gereken önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Nitekim Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde de hedef kitlenin kültürel durumlarıyla birlikte ana dil özellerinin dil eğitimi süreçleri üzerindeki etkisi, araştırmanın önemini artırmaktadır. TÖMER'lerde karışık sınıf ortamlarında hedef kitlenin genel durumlarının değerlendirildiği çalışmalar yapılırken, özellikle yurt dışında devam eden Türkçenin yabancı dil olarak öğretimi faaliyetlerinde aynı dil ve kültüre sahip kitlelere yönelik yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Nitekim bu çalışmada da Pakistan'da yürütülen Türkçe öğretim faaliyetlerinde Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde ana dil-hedef ilişkisinden hareketle Türkçe-Urduca ilişkisi incelenmektedir.

Pakistan'da Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimi

Her geçen gün farklı sahalarda gelişerek devam eden Türkiye-Pakistan ilişkileri, Pakistanlıların eğitim, ticaret, sağlık, turizm gibi nedenlerle Türkiye'yi tercih etmelerinde etkili olmaktadır. Ayrıca tarihi ilişkiler ve her iki milletin kardeş olduğu düşüncesiyle Türkçeye ve Türk kültürüne olan yakın ilgi, Pakistan'da Türkçe öğrenmeye olan talepleri hızla artırmaktadır. Dolayısıyla hem Türkiye'de hem de Pakistan'da her iki dilin tarihi ve kültürü üzerine yapılan çalışmaların da sayısı artmaktadır. Pakistan'da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminin başlangıç tarihi ile ilgili net bir bilgi bulunmamaktadır. Ancak son yıllarda Pakistan genelinde çeşitli üniversitelerde seçmeli ders olarak verilen Türkçe eğitimi, Türkiye İş Birliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA) tarafından destelenerek devam etmektedir. Maarif Vakfı'nın Dünya genelinde en çok öğrenci sayısına sahip

olduğu ülkeler arasında bulunan Pakistan'daki PAK-TÜRK Maarif Okullarında da devam eden Türkçe öğretim faaliyetleri, talebin artarak devam etmesiyle birlikte 2017 yılından itibaren Lahor, Karaçi ve İslamabad şehirlerinde merkezler açarak çalışmalarını sürdüren Yunus Emre Enstitüsü tarafından da Tercihim Türkçe ile Türkoloji projeleri ve Türkçe kurslarıyla desteklenmektedir (Karataş, 2025, s. 122). Pakistanlılara Türkçe öğretiminin hız kazanmasıyla birlikte konuyla ilgili çalışmaların yapılması ve mercek altına alınması gereken yeni durumlar ortaya çıkmıştır. Bu bağlamda Pakistanlılara Türkçe öğretiminde artan taleplerin karşılanması ve alanla ilgili geniş literatürün üretilmesi elzem bir durum haline gelmiştir. Özellikle Türkçenin yurt dışında öğretiminde daha fazla dikkat çeken ana dil-hedef dil ilişkisi, Pakistanlılar örneğinde hazırlanan bu çalışma ile Türkçe öğretim ve öğrenimin faaliyetlerine fayda sağlayacağı kanısıyla hazırlanmıştır.

Türkçe-Urduca İlişkisi

Türkiye'nin Güney Asya ülkeleri arasında ikili ilişkilerinin en iyi olduğu ülke olarak Pakistan'ı söylemek mümkündür. İki ülke arasındaki ilişkiler 14 Ağustos 1947 yılında Pakistan'ın bağımsızlığını ilanının ardından dost ve müttefik sıfatla gelişerek devam etmektedir. Ancak Pakistanlılar ile Türklerin ilişkilerinin bilhassa günümüz Pakistan Cumhuriyeti sınırları içerisinde yer alan bazı bölgelerin geçmişte Türklerin yurt tuttuğu yerler olması ve yine Türklerin Urdu dili üzerindeki etkisi göz önünde bulundurulduğunda oldukça derin bir mahiyete sahip olduğu sonucuna varmak mümkündür. Bu duruma istinaden Pakistanlı bir tarihçinin, Gazneli Mahmud'un Hindistan'a gelişini yüzyıllarca sürecek olan Maveraünnehir menşeli bir kültür inkılabı olarak yorumlaması Türklerin bölgede ne denli etkili olduğunu göstermektedir. Öyle ki, bu durum da hem Urdu dili üzerindeki Türkçe etkisini hem de günümüzde Pakistanlıların Türkçe öğrenmeye olan ilgisini artırmaktadır (Öcalmış & Siyilim Başarır, 2023, s. 196).

Dillerin doğuşunu zaman ve mekân açısından kesin yargılarla ifade etmek oldukça güçtür. Dilbilimciler, araştırmalarında dillerle ilgili merak edilen ve aydınlatılmayan bölümleri gün yüzüne çıkarmayı hedeflemektedir. Her araştırmacının ortaya koyduğu sonuç, şahsi araştırmalarının bir neticesi olarak alana katkı sağlamakta ve zenginlik katmaktadır. Nitekim Urdu dili hakkında da birçok çalışma yapılmıştır. Ancak Urdu dilinin ortaya çıkış zamanı ve mekânı açısından net bir bulguya rastlanmamıştır. Dile adını da veren Urdu kelimesi, Türkçe ve Moğolca anlamlarında karargâh, silahlı kuvvetlerin ya da askerlerin konakladığı yer olarak (ordugâh) anlamında yer almaktayken günümüz Urduacasında bu tanımlar "leşker" kelimesi ile karşılanmaktadır (Alam & Mangır, 2022, s. 218). Dolayısıyla ordunun dili anlamına gelen Urduca (Orduca) ismi, Türkçe kökenli olup kimi araştırmacılara göre de Urdu dilinin yapısında Türkçe kelimelerin varlığı ve gramerdeki bazı benzerlikler, Türk askerlerinin bölgede kurduğu ilişkilerle bağdaştırılmaktadır (Alam & Mangır, 2022, s. 218). Hint-Âryan dil ailesine mensup olan Urdu dilinin yapısında Türkçe ile ortak söz varlığı, benzer söz dizimi ve bazı gramer durumlarındaki benzerlikler haricinde Arapça ve Farsça dillerinin de etkisi bulunmaktadır.

Hint-Avrupa dil ailesinde yer alan Urdu dilinin temellerinin, Müslüman Türklerin Pencap bölgesine gelmesiyle birlikte yerel halkla kurduğu ilişkilerle atıldığı yönünde görüşler mevcuttur. Artan Hindu-Müslüman Türk ilişkileri ileride Türkçe Urdu adını da alacak olan dilin gelişimini hızlandırmış ve daha sonrasında diğer bölgelere yayılmasında rol oynamıştır (Birlik, 1991, s. 1). Yücel ve Çetin'e (2019) göre Urduca, *Hint dilleri arasında Türkçeden en fazla etkilenen dil durumundadır* (Yücel & Çetin, 2019, s. 719). Gaznelilerin bölgeyi fethinin ardından Pencap, Sind ve Multan bölgeleri ile Delhi'ye yakın noktalara kadar yerleşen Türk askerleri, bölge halkıyla iletişimde ortak bir dile ihtiyaç duymuştur. Daha öncesinde bölgede mahalli dillerin yanı sıra Farsça ve Arapça da kullanılmıştır. Ancak bölgeye daha önceden yerleşmiş olan Müslüman nüfusunun varlığı ve Türklerin bölgedeki hakimiyetiyle birlikte Urdu dili meydana gelmiştir (Yücel, 2012, s. 19). Nitekim Urduca'daki Türkçe etkisinin, dilde yer alan ortak söz varlığı, söz dizim, gramer benzerlikleri ve Türk kültürünün izleri ile

tespit edebilmek mümkündür. Çok eski dönemlere kadar uzanan Türkçe-Urduca ilişkisi, Pakistan'daki edebiyat çalışmalarıyla birlikte Farsçanın etkinliğinin artması, Arapçanın etkisi ve İngilizlerin de bölgedeki faaliyetleri sebebiyle ilk dönemlerdeki yoğunluğunu kaybetmiştir. Özellikle İngilizlerin bu coğrafyadaki çalışmalarıyla İngiliz kültürü ve İngilizcenin etkinliğinin artması, Urdu dili üzerindeki Türkçe etkisini azaltmıştır. Ancak Türklerin Hint coğrafyasında inşa ettiği mimari yapılar (hamamlar, kaleler, Kutub Minare ve Tac Mahal) bölgedeki Türk varlığını devam ettiren Türk-Hint ilişkisinden doğan Urdu dili, gelenek-görenek, kıyafet ve yemek kültürü gibi çeşitli alanlarda Türk örf ve adetlerinin izlerini taşımaya devam etmektedir (Alam M. T., 2021, s. 8). Bugün aktif olarak konuşulan Urdu dilinde hâlen etkisi hissedilen Türkçe-Urduca ilişkisi, Pakistanlı vatandaşlarla birlikte Urduca'yı ana dil olarak konuşan diğer bireylerin Türkçeyi anlamlandırma ve kurallarını kavrayabilme yetilerinde farklılıkların görülmesine sebep olmaktadır.

Türkçe öğrenen Pakistanlıların, dil öğrenim süreçlerinde işlerini kolaylaştıran en temel unsur, ana dilleri ile hedef dil arasındaki ortak söz varlığı ve gramer benzerlikleridir. Gündelik hayatta benzer kelimelerin kullanımı, cümle kuruluşu, söz dizimi, edat, bağlaç, ünlem birimlerindeki ve bazı ek durumlarındaki benzerlikler gibi gramer konularında görülen ortaklıklar da Pakistanlıların Türkçe öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyen unsurlar arasında yer almaktadır (Alap, 2017, s. 5). Fakat Arapça ve Farsça harflerden oluşan Urdu alfabesi, bazı fonetik farklılıklarda barındırması sebebiyle Pakistanlıların Türkçe yazma ve konuşma becerilerinde zorlanmalarına da sebep olabilmektedir (Karataş, 2025, s. 20). Türkçe ve Urduca arasındaki ilişki, Türkçe sözcüklerin ve benzer bazı dil kurallarının Urduca'da da kullanılmasına ek olarak her iki milletin de Arap ve Fars dillerinden aldığı ortak kelimelerle daha yakın hâle gelmektedir. Dolayısıyla Türkçe öğrenen Pakistanlı öğrenciler, aktif konuşulan dilde ana dili ile hedef dil arasındaki ortak Türkçe, Arapça ve Farsça kelimeler ve kurallar sayesinde süreci daha da verimli ve kısa bir zaman zarfında tamamlayabilmektedir. Tarihinde sosyal, kültürel ve coğrafi konumları bakımından etkileşim halinde olan Türkçe ve Urduca'nın, atasözleri ve deyimlerdeki benzerlikleriyle de aralarındaki ilişkinin derin mahiyeti anlaşılmaktadır (Uysal, 2006, s. 3).

Yöntem

Araştırma Deseni

Yabancı dil öğrenim sürecinde ana dil-hedef dil ilişkisi bağlamında Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde Türkçe ve Urduca ilişkisinin dil öğretim ve öğrenim sürecini inceleyen bu çalışmanın amacı, ana dil ve hedef dilin benzerlik-yakınlık gösterdiği durumların öğrencilerin hedef dili anlamlandırma ve kavrama sürecine olan etkisini, konuyla ilgili yapılan çalışmalarla da birlikte göz önünde bulundurularak tespit etmektir. Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde ana dilleri ile hedef dilleri Türkçe arasındaki ilişkinin ele alındığı bu çalışmada, nitel araştırma yöntemlerinden betimsel ve karşılaştırmalı desende doküman analizi yöntemi kullanılmıştır. Baltacı'ya (2019) göre nitel araştırma, insanın sosyal durumunun ve sisteminin kendi potansiyelini anlama ve inşa sürecinde bilgi üretme biçimlerindedir (Baltacı, 2019, s. 370). Kırıl'a göre ise nitel araştırmalar, insanların tutumlarını, görüşlerini ve deneyimlerini detaylandırarak anlatmayı ve yorumlamayı hedefleyen, savunulan fikri veya ortaya konulan sonucu betimleyerek incelemeye imkân sağlayan bir araştırma modelidir (Kırıl, 2020, s. 172). Nitel yöntemle desenlenen çalışmalar, ele alınan konunun kapsamlı incelenmesi, farklı görüşlerle desteklenmesi ve mercek altına alınan olay ve olgularda derin algılara ulaşmayı hedeflemektedir (Morgan, 1996). Doküman analizi ise, basılı ve elektronik belgeleri detaylı bir şekilde incelemek ve değerlendirmelerde bulunmak için kullanılan bir yöntemdir (Kırıl, 2020, s. 173).

Veri Kaynağı

Araştırmanın veri kaynağını, Türkçe ve Urduca arasındaki ortak söz varlığı ve dilbilgisel benzerlikleri ele alan sözlükler, akademik çalışmalar ve tezler oluşturmaktadır. Bu kapsamda, Urduca

çalışmalarında önemli bir eser olan “Ferozul Lugat” sözlüğünde belirtilen ve Doğan Yücel’in 2020 yılında kaleme aldığı “Urducada Türkçe/Moğolca Kelimeler ve Türkçe Dil Unsurları” makalesi, Shams Aghaz’ın 2022 yılında hazırladığı “Türkiye Türkçesi, Urduca ve Hintçede Ortak Kullanılan Kelimelerin Anlam ve Köken Açısından İncelenmesi.” yüksek lisans tezi ile Elif Öcalmış ve Emel Siyilim Başarır’ın “Yabancılara Türkçe Öğretiminde Türk Dizi ve Filmlerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Pakistan Örneği.” başlıklı çalışmalarında belirtilen kelimelerden günümüzde hâlen kullanımına devam edilen kelimeler belirlenmiş ve tablolar hâlinde verilmiştir. Türkçe ve Urducada kullanılan ve anlam karşılıkları da büyük ölçüde benzerlik gösteren atasözü ve deyimlerin tespitinde, Nursel Uysal’ın 2006 yılında hazırladığı “Türkçe ve Urduca Atasözlerinin Biçim ve Kavram Özellikleri Bakımından Mukayesesi” başlıklı yüksek lisans tezi ve Gauhar Imam’ın 2022 yılında yayınladığı “Türkçe ile Hintçe/Urduca Arasındaki Bazı Ortak Deyimler” makalesi incelenmiş, günümüzde kullanımına devam edilen ve iki dil arasındaki ilişkiyi ortaya koyan atasözü ve deyimler tespit edilip tablo formunda verilmiştir.

Veri Toplama Süreci

Yapılan literatür taramasında Urdu dili hakkında yapılan çalışmalar ile Türkçe ile Urduca’nın farklılık-benzerlik durumlarını inceleyen çalışmalar belirlenmiştir. Tespit edilen kaynakların incelemesinin ardından her iki dil arasındaki dilbilgisel ilişkiler (edat, bağlaç, ünlem ve bazı eklerin kullanımındaki benzerlikler) incelenmiştir. Bu kapsamda, toplam 300 kelime, 30 atasözü ve deyim, 10 ünlem, 9 edat ve 5 bağlaç seçilmiştir. Seçim sürecinde, günümüzde aktif olarak kullanılan ve öğrenme sürecine katkı sağlayabileceği değerlendirilen dil unsurlarına öncelik verilmiştir.

Veri Analizi

Elde edilen veriler, betimsel ve karşılaştırmalı analiz teknikleri kullanılarak incelenmiştir. Ortak söz varlığı unsurları kökenlerine göre (Türkçe kökenli, Farsça kökenli ve Arapça kökenli) olarak sınıflandırılmış; atasözü, deyim ve dilbilgisel yapılar ise anlam ve kullanım açısından karşılaştırılmıştır. Bulgular tablolar hâlinde sunulularak Türkçe-Urduca arasındaki ortaklık-benzerlikler sistematik biçimde ortaya konmuştur.

Geçerlik ve Güvenirlik

Araştırmanın geçerliğini sağlamak amacıyla veriler, alan yazında yer alan güvenilir ve akademik kaynaklardan elde edilmiştir. Farklı araştırmacıların bulgularıyla karşılaştırma yapılarak yorumlar desteklenmiştir. Güvenirliği artırmak için ise yalnızca güncel kullanımda yer alan dil unsurları çalışmaya dâhil edilmiş ve elde edilen bulgular sistematik bir biçimde analiz edilerek sunulmuştur.

Etik Kurul İzni

Bu çalışma, yalnızca açık erişimli yazılı ve basılı kaynaklara dayalı olarak yürütülen bir doküman analizi araştırmasıdır. Araştırma kapsamında herhangi bir insan katılımcıdan veri toplanmamış, anket, görüşme, gözlem ya da deneysel bir uygulama gerçekleştirilmemiştir. Ayrıca kişisel veri kullanımını gerektiren herhangi bir süreç söz konusu değildir. Bu doğrultuda çalışma, insan katılımcılar üzerinde doğrudan ya da dolaylı bir etki oluşturmadığı ve kişisel veri içermediği için etik kurul izni gerektirmemektedir. Araştırma sürecinde bilimsel etik ilkelere uyulmuş, yararlanılan tüm kaynaklar akademik kurallar çerçevesinde uygun şekilde atıf yapılarak kullanılmıştır.

Bulgular

Türkçe-Urduca Ortaklık ve Benzerlik Durumları

Türkçe-Urduca ilişkisinin en güçlü bağlantısını her iki dilde de kullanılan ortak kelimeler oluşturmaktadır. Özellikle Urdu dili söz varlığında Türkçe kelimelere sık rastlanması, her iki dil

arasındaki bağlantıyı güçlendirmektedir. Urdu sahasında oldukça kıymetli olarak görülen “Ferozul Lugat” sözlüğünde yer alan bilgilere göre Urduçada 96 adet Türkçe kelime bulunmaktadır. Bazı kelimeler günümüz Türkçesinde kullanılsa da Urduçadaki lakap, hayvan, yiyecek, kıyafet, askerlik ve gündelik ihtiyaçlar gibi önemli durumlarda Türkçe kelimelerin varlığının devam ettiği görülmektedir (Aghaz, 2022, s. 13). Doğan Yücel’in (2020) “Urduçada Türkçe/Moğolca Kelimeler ve Türkçe Dil Unsurları” çalışmasında belirttiği ve günümüz Urduçasında da kullanılan bazı Türkçe kelimeler şu şekildedir:

Tablo 1. Türkçe kökenli kelimeler

Türkçe	Urduca	Tr İmlâ
Abla	ابلا	Abla
At	ات	At
Ata	اتا	Ata
Araba	ارابه	Araba
Anne	اننا	Anna
Aslan	ارسلان	Arsalân
Aş	آش	Aş
Ak	آق	Ak
Al	آل	Al
Baba	بابا	Baba
Bacı	باجی	Bacî
Bariş	بارش	Bariş
Baklava	باقلاوا	Baklava
Baraka	برگه	Baraga
Basma	برما	Basma
Bala	بلا	Bala
Baş	باش	Baş
Bayrak	بیراق	Bayrak
Bayram	بیرم	Beyram
Bey	بیگ	Beg
Binbaşı	بمباسبی	Bimbaşî
Boz	بوز	Boz
Çakı	چاقو	Chaku
Çakmak	چقمق	Chakmak
Çavuş	چاوش	Chavuş
Çukur	چقر	Chukar
Çiçek	چیچک	Chickek
Dilek	دلک	Tilek
Damga	تغمه	Tağma
Doğan	طوغان	Toğan
Elçi	ایلچی	Elçi
Hatun	خاتون	Hatun
Hakan	خاقان	Hakan
Han	خان	Han
Hanım	خانوم	Hanum
Kap	قاب	Kab
Kaz	قاز	Kaz
Kaş	قاش	Kaş
Kanat	قنات	Kanat
Kaşık	قاشق	Kaşık
Katır	قاطر	Katir
Kak	قاق	Kak
Kalpak	پاپخ	Papâh
Kapı	قپو	Kapu

Kapıcı	قپوچی	Kapuçî
Kaymak	قیماق	Kaymak
Kışlak	قشلاق	Kışlak
Kılıç	قلیچ	Kılıç
Kıyma	قیمه	Kıymah
Kızıl	قزل	Kızıl
Kul	قل	Kul
Kulaç	قوش	Kulaç
Kuş	قوش	Kuş
Koruk	کوروک	Korok
Ordu	اردو	Urdu
Paşa	پاشا	Başa
Sancak	سنجق	Sancak
Tasma	تسمه	Tasmah
Teke	تکه	Taka
Timur	تیمور	Teymûr
Tokmak	تقماق	Tukmak
Top	توپ	Top
Toy	طوی	Toy
Tuğra	طغرا	Tuğra
Tuğ	طوغ	Tuğ
Turan	توران	Turan
Tura	توره	Tura
Tümen	تفنگ	Tumen
Tüfek	تفنگ	Tufeng
Tüzük	تزک	Tuzuk / Tuzzuk
Ulak	الاق	Ulak
Ütü	اوطی	Ûti / Utû
Yağ	یاغ	Yağ
Yağma	یغما	Yağma
Yal	یال	Yal
Yasa	یاسا	Yasa

Tablo 1’de verilen ve Urdu dilinde de aktif olarak kullanılan 76 Türkçe kökenli kelimeye Pakistanlılara Türkçe öğretiminde hazırlanacak olan metinlerde ve ders içi etkinliklerinde yer verilmesi, öğrencilerin motivasyonu artırarak kendilerini daha rahat ifade edebilmelerine olanak sağlayacaktır.

Günümüz Pakistan ve Hindistan coğrafyasında Türklerin buldukları dönemde yerel halkla kurdukları ilişkilerde, Türkçede kullanılan Farsça kelimelerin bölge halkına aktarıldığı görülmektedir. Çok eski dönemlere kadar uzanan Türkçe-Farsça ilişkisi, Türkçeye birçok Farsça kelimenin girmesine sebep olmuştur. Nitekim Urdu dili üzerinde etkili olan Türkler, Türkçe ile birlikte Farsçadan aldıkları kelimeleri de Urdu diline aktarmıştır (Aghaz, 2022, s. 19). Türkçeden Urducaya geçen Farsça kelimelerde dikkat çeken önemli bir nokta ise bazı kelimelerin Türkleştirilmiş hâllerinin Urduca da kullanılmasıdır. Ferozul Lugat sözlüğünün belirttiği ve hem Türkçede hem de Urduca da kullanılan Farsça kelimeler şu şekildedir:

Tablo 2. Ortak kullanılan Farsça kökenli kelimeler

Türkçe	Urduca	Tr İmlâ
Ah	اه	Aah
Ahenk	آهنگ	Aahang
Amaç	آماج	Amach
Ambar	عنبر	Ambar
Asayış	أسائش	Aasaish
Armağan	ارمغان	Armughan
Armut	امرود	Amrood
Aşikâr	آشكار	Ashikar
Aşina	آشنا	Ashina
Bahçe	باغچه	Baghça
Berbat	برباد	Barbaad
Beraber	برابر	Barabar
Beste	بسته	Basta
Canan	جانان	Canan
Çabuk	چابک	Chabuk
Çark	چرخ	Charkh
Çakı	چاقو	Chaaqu
Çember	چیمبر	Chamber
Çorba	شوربه	Shorba
Cüzdan	جزدان	Cuzdan
Darı	دارو	Daaru
Dürüst	درست	Durust
Ender	اندر	Andar
Horoz	خروس	Khorus
Pazar	بازار	Bazar
Peşin	پیشین	Peshin
Pirinç	برنج	Birinj
Pişman	پشمان	Pasheman
Sahte	ساخته	sakhtah
Saman	سامان	Saman
Sirke	سرکه	Sirkah
Sitem	ستم	Sitam
Şahane	شاهانه	Şahanah
Tıraş	تراش	Tarash
Ustura	استرا	Usturah
Üstat	استاد	Ustaad
Yaver	یاور	Yavar
Zemin	زمین	Zamin
Ziyade	زیاده	Ziyada

Çok eski dönemlere dayanan Türk-Arap ilişkileri, tarihteki savaşlar, göçler, komşuluk ilişkileri ve Türklerin İslamiyet'i kabulüyle artarak devam etmiştir. Nitekim Türkçe ve Arapçanın ilişkisi de bu sebeplerden ötürü artarak gelişmiştir. Selçuklu Devleti döneminde hem Orta Asya'da hem de Anadolu'da devam eden Türkçe-Arapça ilişkisinin Osmanlı Devleti döneminde de devam ettirilmesiyle Türk dilinde Arapça kökenli kelimelerin varlığı artmıştır. Bu bağlamda Türkçe ve Urduca'da kullanılan Arapça kökenli kelimeler de oldukça fazladır (Aghaz, 2022, s. 62). Ayrıca Farsça bazı kelimelerde de görüldüğü üzere Arapça kelimelerin büyük bir çoğunluğunun Türkçeleşmiş halleri Urduca'da kullanılmaktadır.

Tablo 3. Ortak kullanılan Arapça kökenli kelimeler

Türkçe	Urduca	Tr İmlâ
Aba	آبا	Aaba
Abes	عبث	Abas
Acayip	عجيب	Ajeeb
Acemi	عجمی	Ajmi
Adalet	عدالت	Adalat
Adil	عادل	Adil
Bakiye	باقی	Baqi
Bariz	بارز	Baariz
Basit	باسط	Baasit
Bedel	بدل	Badal
Cadde	جاده	Jadda
Cazip	جاذب	Jazib
Ceza	جزا	Jaza
Dahil	داخل	Dakhil
Dakika	دقیقه	Daqeeqa
Davet	دعوت	Davat
Dünya	دنیا	Dunya
Ecza	اجزا	Ajza
Emel	امل	Amal
Emin	امین	Ameen
Emir	امر	Amr
Evlâ	اولاد	Aulad
Fakat	فقط	Faqat
Fazla	فاضله	Fazlah
Fincan	فنجان	Finjan
Gar	غار	Ghaar
Garip	غریب	Ghareeb
Gasp	غصب	Ghasab
Haber	خبر	Khabar
Haberdar	خبردار	Khabardar
Hacim	حجم	Haceem
Hareket	حکارت	Haqarat
Hakem	حکم	Hakem
İdare	اداره	İdarah
Kahkaha	قهقهه	Qehqaha
Kayıt	قید	ghaib
Lokma	لقمه	Luqma
Memleket	مملکت	Mamlakat
Memnuniyet	ممنونیت	Mamnuniyat
Nehir	نهر	Neher
Netice	نتیجه	Natica
Ömür	عمر	Umar
Rakam	رقم	Raqam
Rakım	راقم	Raqim
Resim	رسم	Rasm
Ret	رد	Radd
Saat	ساعت	Saat
Sabah	صبح	Subah
Sabır	صابر	Sabir
Saniye	ثانیه	Saniya
Tabak	طباق	Tabaq
Zekâ	ذکا	Zaka
Zeki	زکی	Zaki

Türkçe kökenli kelimelerde olduğu gibi Farsça ve Arapça kökenli ortak söz varlığı da Pakistanlıların Türkçe öğretimi sürecinde oldukça önemli bir yere sahiptir. Hedef dil ile ana dili arasında ortak söz varlığının yoğun olması, öğrencinin dile karşı yaklaşımını olumlu yönde etkilediği gibi okuduğunu, dinlediğini ve yazdığını anlamlandırmasında da önemli bir rol oynamaktadır.

Türklerin Hint coğrafyasında Gazneliler döneminden başlayarak Hint-Türk sultanlıklarına kadar uzanan varlığıyla birlikte, Türkçe konuşan askerlerin halkla kurdukları iletişimde yerel diller ile Türkçenin harmanlanması, Urdu dilinin şekillenmesinde önemli bir faktör olmuştur. Dolayısıyla Türk kültürünün de bölgede tanınmasıyla birlikte Urduca söz varlığında Türkçe kelimeler yer edinmeye başlamıştır. Özellikle Türklerin bölgeye akınlarla birlikte fetih yoluyla gelmesi, Urdu dilinde en dikkat çeken söz varlığı ortaklığının askeri terimler üzerine olduğu görülmektedir.

Tablo 4. *Urducadaki Türkçe askeri terimler*

Türkçe	Urduca	Türkçe	Urduca
Bahadır	<i>Bahadur</i>	Top	<i>Top</i>
Barut	<i>Barood</i>	Sipahi	<i>Sipahi</i>
Gazi	<i>Gazi</i>	Kafile	<i>Kafile</i>
Hamle	<i>Hamla</i>	Tabanca	<i>Tamamcha</i>
Serdar	<i>Tardar</i>		

Bununla birlikte Türk kültüründe önemli bir yeri olan akraba ve aile ilişkilerinin de yansıması olarak Urdu diline geçen kelimeler görülmektedir.

Tablo 5. *Urducadaki Türkçe akrabalık terimleri*

Türkçe	Urduca	Türkçe	Urduca
Aba	<i>Aapa</i>	Damat	<i>Damad</i>
Ata	<i>Ata</i>	Nene	<i>Nani</i>
Bacı	<i>Baci</i>	Hala	<i>Khala</i>
Dayı	<i>Dayi</i>	Hatun	<i>Khatun</i>
Begüm	<i>Begum</i>		

Yiyecek ve içecek isimlerinde de ortaklıklar görülmektedir. Ayrıca bu bölümde de birçok Arapça ve Farsça kelimenin Türkçeleşmiş haliyle Urdu dilinde de kullanılması dikkat çekmektedir.

Tablo 6. *Urducadaki Türkçe yiyecek terimleri*

Türkçe	Urduca	Türkçe	Urduca
Pilav	<i>Pulov</i>	Şeker	<i>Şakkar</i>
Kıyma	<i>Kiyma</i>	Sebze	<i>Sabzi</i>
Kavurma	<i>Korma</i>	Nar	<i>Anar</i>
Tandır	<i>Tandur</i>	Zeytin	<i>Zaytoon</i>
Peynir	<i>Paneer</i>		

Dini ve hukuki terimlerdeki benzerlikler de iki dil arasındaki ilişkide birçok ortaklık barındırmaktadır.

Tablo 7. *Urducadaki Türkçe dini ve hukuki terimler*

Türkçe	Urduca	Türkçe	Urduca
Adalet	<i>Adalat</i>	Kusur	<i>Kusur</i>
Amir	<i>Aamir</i>	Makam	<i>Makam</i>
Bahis	<i>Bahas</i>	Cumhuriyet	<i>Cumhuriyet</i>
Hukuk	<i>Hukuk</i>	İktidar	<i>İktidar</i>
İlan	<i>İlaan</i>		

Tablo 4, 5, 6 ve 7'de görüldüğü üzere Türkçe ve Urduca arasındaki birçok farklı temada ortak söz varlığı bulunmaktadır. Nitekim Türkçe öğretim faaliyetlerinde hazırlanacak olan etkinliklerde bu ortaklıklardan faydalanarak dersin ilgi çekiciliği artırılabilir ve öğretim hedeflerinin de başarı oranı yükseltilebilmektedir.

Pakistan’da Türkçeye karşı olan yoğun ilgi, her iki milletin arasındaki tarihi bağlardan ziyade Türk dizi ve filmleri sayesinde de artış göstermektedir. İzledikleri Türk dizi ve filmlerinin etkisiyle Türkiye’ye ve Türkçeye daha fazla ilgi duyan Pakistanlılar, yakın ilişkisi sebebiyle Türkçe ve Urduca aynı kullanım alanına sahip olan pek çok kelime ile karşılaşmaktadır. Türk dizi ve filmlerinde karşılaştıkları ortak kelimeler sayesinde Türkçe öğrenme süreçlerini özellikle konuşma ve dinleme becerisinde hızlandırmaktadır (Öcalmış & Siyilim Başarır, 2023, s. 212). Öcalmış ve Siyilim Başarır’ın (2023) “Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Dizi ve Filmlerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Pakistan Örneği” başlık çalışmada tespit ettiği üzere Pakistanlı öğrencilerin Türk dizi ve filmlerinde karşılaştıkları ortak kullanım alanına sahip bazı kelimeler ise şu şekildedir:

Tablo 8. *Pakistanlı öğrencilerin Türk dizi ve filmlerinde karşılaştıkları bazı ortak kelimeler*

Kelimeler	Kelimeler	Kelimeler
Lakin	Şart	Sürahi
Bahar	Netice	Nokta
İntikam	Taze	Nasip
Çay	Lazım	Cihan
Hava	Hürriyet	Mekân
Siyah	Dürüst	Zemin
Çünkü	Renk	Hoş
Selam	Adet	Şifa
Yani	Dükkân	Sade
Pazar	Memnun	Hesap
Şehir	Fark	Şey
Perde	Defa	İnsaf
Hesap	Elbette	Şahsiyet
Mümkün	Nazik	Ufuk
Ahmak	İtimat	Şair
Sabah	Masum	Şahit
Zehir	Katil	Şehadet
Keşke	Çorap	Emir
Elveda	Fayda	Nabız
Mesela	Hasret	Valla

Dillerin temel söz varlığı belirlenirken organ, akraba, sayı, gündelik hayatta sık kullanılan isim ve fiillerle birlikte atasözü ve deyimlerin de değerlendirilmesi gerekmektedir (Barın, 2003, s. 311). Nitekim Türkçe ve Urduca yapı bakımından ortak yönleri mukayese edildiği vakit küçük farklılıklar dışında büyük oranda birbirine benzeyen, kullanım alanı ve anlamı aynı olan atasözleri bulunmaktadır (Uysal, 2006, s. 17). Elbette bu durum da hem iki dil arasındaki kuvvetli ilişkiyi hem de ortak söz varlığının gücünü göstermektedir. Her iki dilde de atasözü ve deyimler önemli bir yer tutmaktadır. Duygu ve düşüncelerin aktarılmasında güçlü bir ifade aracı olan atasözü ve deyimler, ilişki halindeki milletler arasında da benzerlik gösterebilmektedir. Nitekim Türkçe-Urduca ilişkisinde de açıkça görülen bu durum, farklı dil ailelerine mensup olmalarına rağmen ortak atasözlerinin varlığıyla iki dilin yakın ilişkisini bir kez daha gözler önüne sermektedir.

Tablo 9. Her iki dilde de kullanılan bazı atasözleri

Türkçe Atasözü	Urducadaki Kullanımı
Bugünün işini yarına bırakma.	<i>Aac ka kaam kal pe na daal</i>
Duvarın da kulakları var.	<i>Divar ke bhi kaan hote hain</i>
Sabrın meyvesi tatlı olur.	<i>Sabr ka phal mitha hota hai</i>
Dost kara günde belli olur.	<i>Dost vahi co musibat mein kaam aaye</i>
Güneş girmeyen eve doktor girer.	<i>Cahan na Pahunçe ravi, vahan pahunçe kavi</i>
Körler memleketinde şaşılar padişah olur.	<i>Andho mein kaana raca</i>
Mum dibi karanlık olur.	<i>Çirag tale andhera</i>
Birlikten kuvvet doğar.	<i>Ekta mein bal hai</i>
İki kılıç bir kına sığmaz.	<i>Ek mayan mein do talwar nahi ho sakti</i>
İyilik yap denize at.	<i>Neki kar darya mein daal</i>
Denize düşen yılana sarılır.	<i>Doobte ko tinke ka sahara</i>
Ayağını yorganına göre uzat.	<i>Citni çadar ho utna hi pair pasaro</i>
Damlaya damlaya göl olur.	<i>Boonde boond talaab hota hai</i>
Ne dilersen eşine o gelir başına	<i>Caise karni vaisi bharn</i>
Dost acı söyler	<i>Dost voh co talh haikat kehe</i>
Kendi işini kendin gör	<i>Kam apna hi kam he</i>
Lafla peynir gemisi yürümez	<i>Hali baton se kam nahiñ chalta</i>

Atasözlerinde olduğu gibi deyimler konusunda da her iki dil arasında benzer kullanımlar görülmektedir. Öfke, sevinç, telaş, sevgi, şaşkınlık, korku ve heyecan gibi birçok duygu durumunun ifadesi olan deyimler, Türkçe ve Urduca benzer/ortak özellikleri arasında önemli bir yere sahiptir. Kullanım alanı ve anlamı olarak da benzerlik gösterir (Imam, 2022, s. 388).

Tablo 10. Her iki dilde de kullanılan bazı deyimler

Türkçe Deyim	Urducadaki Kullanımı
Bir taşla iki kuş.	<i>Ek teer se do nişana</i>
Gönül almak.	<i>Dil citna</i>
Kan ter içinde kalmak.	<i>Khoon paseena ek karna</i>
Karnı zil çalmak.	<i>Pet mein çuha kudukna</i>
Sinek avlamak.	<i>Khali baithna/jhak marna</i>
Bağrına taş basmak.	<i>Dil par patthar rakhna</i>
Baş tacı etmek.	<i>Sar par baithana</i>
Devede kulak.	<i>Unth ke munh mein zira</i>
Gözardı etmek.	<i>Nazar andaz karna</i>
Kendi kuyusu kendi kazmak	<i>Apne paer par khud hi kulhadi marna</i>
Göze göz, dişe diş.	<i>Caise ko taysa</i>
Başını derde sokmak.	<i>Okhli mein sar dena</i>
Gam yemek.	<i>Gham khana</i>
Bağrına taş basmak.	<i>Dil par patthar rakhna</i>
Oyun bozmak	<i>Khel bigarna</i>
Gün saymak	<i>Din ginna</i>
Mumla aramak	<i>Chirag lekar dhoodna</i>
Elini eteğini çekmek	<i>Aath uthana, dast kaş hona</i>
Aklı başına gelmek	<i>Galti samac men aana</i>
Taş koymak	<i>Vidhwan daalna</i>

Tablo 9 ve 10'da görüldüğü üzere her iki dilde de kullanılan ortak ve benzer atasözü ve deyimler, iki dil arasındaki güçlü ilişkinin bir başka örneğidir. Bir dilin sözlü üretiminde zenginliğinin ve toplum kültürünün en belirgin ürünleri olan atasözü ve deyimler, yabancı dil öğreniminde hedef dilin kültürel mahiyetini kavramada en etkili kaynaklardandır. Dolayısıyla Türkçe ve Urduçada ortak ve benzer kullanım alanına sahip olan atasözü ve deyimlere, Pakistanlı bireylerin Türkçe öğrenim sürecinde hedef dile yabancılaşma hissini ortadan kaldırılmasına ve dilin benimsenerek içselleştirilmesine yardımcı olmak amacıyla öğretim kaynaklarında yer verilmelidir.

Türkçe ve Urduca, cümle yapısındaki söz dizim özellikleri bakımından da benzerlik gösterir. Her iki dilde de yüklem cümlelerin sonunda yer alırken özne ise genellikle cümlelerin başında yer alır. Ancak Türkçede olduğu gibi Urduca da söz dizim konusunda esneklikler görülmektedir (Alam & Mangır, 2022, s. 221). Sağdan sola doğru yazılan Urduca'nın olumsuzluk ekinin fiilden önce gelmesi ve soru ekinin cümle başında yazılması durumları haricinde Türkçe ile fiil ve isim cümlelerinde ciddi bir oranda söz dizimi benzerliği bulunmaktadır (Yücel, 2012, s. 27).

Tablo 11. *Türkçe-Urduca cümle kurulumu*

Türkçe Cümle	Urduca Cümle
Ben alışverişe kızım ile bugün gideceğim.	<i>Maiñ aaj apni beti ke sath kharidari par jauñ ga.</i>
Kızım ile alışverişe bugün ben gideceğim.	<i>Maiñ kharidari par apni beti ke sath aaj jauñ ga.</i>
Ben alışverişe kızım ile bugün gideceğim.	<i>Maiñ aaj apni beti ke sath kharidari par jauñ ga</i>
Kızım ile alışverişe bugün ben gideceğim.	<i>Maiñ kharidari par apni beti ke sath aaj jauñ ga</i>
Ben on yıldır bu sokakta küçük bir dükkandayım.	<i>Meiñ das sâl sey is galî mey eik çotâ dukkân mey huñ.</i>
Ben on yıldır bu sokakta küçük bir dükkânda mıyım?	<i>Keyâ meiñ das sâl sey is galî mey eik çotâ dukkân mey huñ'?</i>

Her iki dil arasındaki cümle yapısı ve söz dizimi benzerlikleri, Pakistanlı öğrencilerin Türkçe öğreniminde özellikle konuşma becerilerini geliştirirken cümle kurmalarını da kolay kılmaktadır. Ayrıca, Türkçe cümle kurarken yaptıkları hataların, ana dili farklı olan diğer Türkçe öğrencilere göre daha az ve daha basit olduğu gözlemlenmektedir. Bu nedenle, Türkçe dilbilgisi öğretiminde iki dil arasındaki söz dizimi benzerliklerinin örneklerle öğrencilere aktarılması, yabancı dil öğreniminde öğrencilerin en çok zorlandığı alan olan dil bilgisi konularını, Türkçe öğrenen Pakistanlılar açısından kolaylaştırmakta ve öğretmenler açısından da önemli bir avantaj sağlamaktadır.

Türkçe ve Urduca arasında söz dizimi benzerliğiyle birlikte fiillerde de benzerlik söz konusudur. Ancak eril-dişil ayrımının olmadığı Türkçede her iki cinsiyet durumunda da aynı şekilde kullanılan yapılar Urduca'da erkekler ve kadınlar için kullanımda farklılık göstermektedir (Mohammad, 2020, s.50).

Tablo 12. *Urduca'daki cinsiyet durumu*

Eril Kelimeler	Dişil Durum
Ali kitab padh raha hai	<i>Ayşâ kitab padh rahi hai</i>
Ali kitab okuyor	<i>Ayşe kitab okuyor</i>

Türkçede fiillerden mastar ekinin çıkarılıp zaman ve şahıs ekleri eklenerek oluşturulan cümle "gidiyorum", Urduca'da da aynı şekilde oluşturulmaktadır "Jaa raha huñ" (Alam & Mangır, 2022, s. 220). Yine Türkçede sözdiziminde duruma göre anlam kazanan edatlar ve bağlaçlar, Urduca'da da Türkçede olduğu gibi anlamlı dilbilgisel birimler olarak görülmektedir.

Tablo 13. *Türkçede ve Urduca'da kullanılan edatlar*

Kullanım Alanı	Edatlar
Aitlik ve ilgi	<i>dair / ilişkin</i>
Benzerlik bildiren	<i>gibi</i>
Hariç anlamı bildiren	<i>başka</i>
Berberlik anlamı bildiren	<i>ile / birlikte / yanı sıra</i>
Miktar ve derece bildiren	<i>kadar</i>
Denklik ve nispet bildiren	<i>göre</i>
Sebep ve maksat bildiren	<i>için / dolayı / dolayısıyla</i>
Karşılık bildiren	<i>rağmen</i>

Yön bildiren

aşağı / yukarı / kadar / karşı / taraf / sıra /
yana

Türkçe ve Urduca'nın tarihsel ilişkisinin yanı sıra Arapça ve Farsçanın da etkisiyle oluşan ortak söz varlığının en belirgin örneklerinden biri olan ve birebir ya da yakın anlamda kullanılan bağlaçlar da mevcuttur (Kişmir, Öcalmış, & Siyilim Başarır, 2023, s. 195).

Tablo 14. Türkçede ve Urduca'da kullanılan bağlaçlar

Görevi	Bağlaçlar
Sıralama görevinde	ile / dahi / ve / da...da / ne...ne
Karşılaştırma görevinde	ya...ya / ya da / veya / veyahut
Anlam pekiştiren	da / dahi / bile / ya / ise
Ögeleri farklı açıdan bağlama	bazen / bazı / kim
Zıtlık bildiren durumlar	ama / ancak / lakin / fakat / yine de

Türkçe ve Urduca'da edat-bağlaç kullanımındaki mantıksal ve dilbilgisel benzerlik, Pakistanlıların Türkçe cümleleri analizinde ve anlam bütünlüğünü kavramasında işlerini oldukça kolaylaştırmaktadır.

Tablo 15. Türkçede ve Urduca edat-bağlaç ilişkisi

Türkçede	Urduca
Siyah büyük Moğol gözleri! İçinde ay ışığı gibi pırıltı vardı ve yüzü süt kaymağı gibi di. Diğer taraf tan arkadaşı bir şey söylüyordu.	<i>Safed bari bari mughlai aankheĩn, jin me chandani ki si chamak thi aur cheraħ to malai ka bana lagta tha. Doosri taraf uski dost kuch kah rahi thi</i>
Beyaz kâğıt tamamen beyazdı. Ne çizgi ne bir tasarım.	<i>Safed kağaz bilkul saaf tha. Na lakeer, na koi design.</i>
Banu ekmek alamadı çünkü dükkân kapalıydı. O dedi ki ben çok meşgulüm.	<i>Banu roṭi nahĩ le sakĩ, çunkih dukān band thĩ. Us ne kahā keh main bahut maşrũf hũ.</i>
Siz söylediniz lakin ben duymadım.	<i>Āp ne batāyā leykin main ne nahĩ sunā.</i>
Eğer Pakistan'a gitmek istiyorsanız Urdu öğrenin.	<i>Agar āp Pākistān jānā chāhte hain to Urdu sīkhein.</i>
Dün hastaydım, bu sebeple işe gidemedim.	<i>Kal main bīmār thĩ, is sabab daftar nahĩ jā sakĩ.</i>

Korku, sevinç, acı, öfke, kaygı, şaşkınlık, pişmanlık, üzüntü, beğeni ve takdir etme gibi duygular ve seslenme-hitap amacıyla kullanılan ünlemlerde de her iki dil arasındaki ortaklıklar görülmektedir (Kişmir, Öcalmış, & Siyilim Başarır, 2023, s. 199). Bazı ifadelerin anlam karşılıklarında farklılık görülse de büyük bir çoğunluğu benzerlik göstermektedir.

Tablo 16. Türkçede ve Urduca'da kullanılan ortak ünlemler

Türkçe	Urduca	Tr İmlâ
Ah!	آه	Ah
Uf!	اف	Uf
Heyhat!	بیہات	Heyhat
Oh	اوه	Oh
Hay Allah!	ہائے اللہ	Haye Allah!
Vah!	واہ	vāh
Aferin!	آفرین	āfrīn
Ey!	اے	Ey
Ya Allah!	یا اللہ	Ya Allah!
Ey oğul	اے بیٹا	Ey beytā

Türkçe ve Urduca arasındaki edat, bağlaç ve ünlem ortaklık ve benzerlikleri, Pakistanlı öğrencilerin Türkçe öğrenim sürecinde önemli kolaylıklar sağlamaktadır. Bu dilsel paralellikler, öğrencilerin cümle yapısını analiz etme, anlam bütünlüğünü kavrama ve doğru gramer kullanımı geliştirme süreçlerini hızlandırmaktadır. Özellikle konuşma ve yazma becerilerinde ana dil ile hedef dil arasındaki yapısal yakınlık, öğrencilerin hata yapma olasılığını azaltmakta ve öğrenme motivasyonunu artırmaktadır. Ayrıca, bağlaç ve edatların işlevsel benzerliği, öğrencilerin metinler arası mantıksal

bağlantıları ve anlatım akışını daha hızlı kavramalarına imkân tanımaktadır. Ünlemler ve duygu ifadelerindeki paralellikler ise iletişimsel yeterlik kazandırarak, öğrencilerin hedef dilde duygusal ve tepki temelli ifadeleri doğru ve etkili biçimde kullanmalarını desteklemektedir. Bu bağlamda, Türkçe-Urduca arasındaki dilsel benzerliklerin bilinçli olarak öğretim materyallerine ve etkinliklere dahil edilmesi hem öğrenim sürecini kolaylaştırmakta hem de öğretmenler için önemli avantajlar sağlamaktadır.

Türkçe ve Urduca'da kullanılan bazı eklerde de benzerlik görülmektedir. Örneğin Türkçede kullanılan ve Farsça kökenli o işi yapan, eylemi gerçekleştiren ve meslek sahibi anlamındaki isim yapan *+kâr* ekinin Urduca'da da kullanıldığı görülmektedir. Yine Türkçede meslek adı yapan *+çI* eki de Urduca'da kullanılmaktadır (Mohammad, 2020, s. 50).

Tablo 17. Her iki dilde de kullanılan benzer ekler

Türkçede	Urducada
Ressam	Chitrakar
Sanatkâr	Kalakar
Günahkâr	Gunahgar
Perhizkâr	Parhizgar
Hükümdar	Hukumdar
Sitemkâr	Sitamgar
Bekâr	Bekar
Riyakâr	Riyakar
Taklitçi	Nakalçi
Aşçı	Bawarçi
Davulcu	Tabalçi

Türkçe ve Urduca arasında ek kullanımında da benzerlikler görülmektedir. Özellikle meslek veya eylemi gerçekleştiren kişi anlamı kazandıran ekler, iki dilde paralel biçimde kullanılmaktadır. Örneğin, Türkçede Farsça kökenli olan *-kâr* eki, “o işi yapan” veya “meslek sahibi” anlamında kullanılırken, Urduca'da da benzer işlevle karşılaşılmaktadır. Benzer şekilde, Türkçede meslek adı oluşturan *-çI* eki de Urduca'da *-çi* biçimiyle kullanılmakta ve meslekleri veya işleri ifade etmektedir. Tablo 17'de görüldüğü üzere, *ressam – chitrakar*, *sanatkâr – kalakar*, *günahkâr – gunahgar*, *hükümdar – hukumdar*, *taklitçi – nakalçi*, *aşçı – bawarçi* gibi örnekler, her iki dilin ek sisteminde hem işlev hem de anlam açısından paralellik göstermektedir. Bu tür yapısal benzerlikler, Pakistanlı öğrencilerin Türkçe kelime türetme ve anlamlandırma süreçlerini kolaylaştırmakta, dilbilgisel yapıları daha hızlı öğrenmelerine ve aktif olarak kullanmalarına imkân tanımaktadır.

Sonuç

Ana dil-hedef dil arasındaki etkileşim durumu, tarihsel ilişkiler, savaşlar ve göçlerin yanı sıra günümüze dek küresel güç olan askeri, siyasal ve teknoloji alanlarında lider konumundaki ülkelerin dillerinin diğer dillere tesiri ile de açıklanmaktadır. İnsanların kültürü, dini, yemek alışkanlıkları ve hatta kıyafet tarzları bile ana dilinin şekillenmesinde aktif rol almaktadır (Han, 2008, s. 30). Hedef dili öğrenme sürecinde bireyi destekleyici bir rol oynayan ana dili ile olan benzerlik ve ortaklık durumları, hedef dildeki zor dilbilgisi yapılarının açıklanmasında ve başlangıç seviyelerinde öğrencilerin kendilerini ifade edebilmelerinde yardımcı unsur olarak destek sağlayabilmektedir (Günel & Özdemir, 2025, s. 1066). Dolayısıyla öğrencinin ana dili ile hedef dili arasındaki ilişki kaynaklı benzerlik ve farklılıkların, dil öğrenim süreci üzerinde etkisi büyüktür. Karmaşık ve çok yönlü bir eğitim modelini barındıran yabancı dil öğretim sürecinin, dikkat çeken konu başlıklarından birisi de ana dil-hedef dil ilişkisinin yabancı dil öğrenim sürecine etkisidir. Yabancı ve ikinci dil çalışmalarının problem analizlerinin arasında yer alan öğrencinin ana dili ile hedef dili arasındaki ilişki, bireyin hedef dili zihninde nasıl kodladığını araştırmaktadır (Durmuş, 2019, s. 569). Bu bağlamda Türkçenin yabancı dil

olarak öğretilmesinde de birçok problemle karşılaşmakta olup araştırmacılar, karşılaşılan problem durumlarına çözüm arayışındadır.

Bireylerin ana dili ile öğrenmek istedikleri hedef dil arasındaki ilişki (yakınlık veya uzaklık), kuşkusuz öğrenim sürecini olumlu ve olumsuz yönlerden etkilemektedir (Karataş & Çevik, 2017, s. 605). Bu minvalde Pakistan'ın resmi dili olan Urduca ile Türkçenin ilişkisi değerlendirildiğinde, Pakistanlıların Türkçe öğrenirken dili anlamlandırma ve mantığını kavrama noktasında avantajlı oldukları görülmektedir. Hint-Aryan dilleri arasında Türkçeden en çok etkilenen ve yakın ilişkili olan Urduca'nın (Yücel & Çetin, 2019, s. 719) çok eski dönemlere kadar uzanan Türkçe ilişkisi, son dönemlerde Pakistanlıların Türkçe öğrenmeye olan taleplerinin artmasıyla birlikte gündeme gelmektedir.

Türkçede ve Urduçada kullanılan ortak kelimelerin sayısı oldukça fazladır. Dolayısıyla Pakistanlı dil öğrencilerin özellikle gündelik hayatta sık karşılaştıkları ortak kelimeler, Türkçe öğrenme süreçlerinde kelime ezberini kolaylaştırmaktadır. Hedef dile karşı ön yargının en önemli direnç noktalarından biri olan kelime ezberi meselesi, Türkçe-Urduda ortak söz varlığının güçlü olmasıyla Pakistanlılar için hem Türkçe öğretme ve öğrenme sürecini olumlu yönde etkileyerek kolaylık sağlamaktadır. Bu bağlamda Urduçada kullanılan 100 Türkçe kökenli kelime incelenmiş olup günümüzde aktif kullanılan 76 kelime tabloda verilmiştir. Ayrıca her iki dilde de kullanılan ve Türkçeden Urducaya geçmiş olan aktif kullanımdaki Farsça kökenli 39 ve Arapça kökenli 53 kelime de tablolar hâlinde verilmiştir. Türk kültürünün etkisiyle askeri ve akrabalık terimlerinin Urducaya geçtiği de görülmektedir. Bu bağlamda incelenen kelimelerden 33 tanesi yine ayrı ayrı tablo formunda verilmiştir.

Türkçenin kültür ve söz varlığının en önemli örneklerinden olan atasözü ve deyimler, durum tespiti ve duygu-düşüncelerin aktarılmasında sıkça başvurulan sözlü üretim ürünleridir. Nitekim Türkçede sık kullanılan bu söz öbeklerinin birçoğu Urduçada da kullanılmaktadır. Farklı milletler olmalarına rağmen Türk ve Pakistanlıların dillerinde görülen atasözü ve deyimler, düşünce yapısının ve duyguların dışı vurumundaki ortak yanları ön plana çıkarmaktadır (Imam, 2022, s. 397). Her iki dilde de kullanılan atasözleri ve deyimler incelenmiş olup aynı anlamda ve yakın anlamda kullanılan 17 atasözü ve 20 deyim tablolar halinde verilmiştir. Verilen bu tablolardaki örneklerin büyük bir çoğunluğunun anlam ve durum bakımından birebir aynı kullanım alanına sahip olması da Türkçe öğrenen Pakistanlıların dili anlamlandırması ve zihninde canlandırmasında büyük fayda sağlayan bir diğer durumdur. Anlam ve sözcük bakımından benzer olan atasözleri ve deyimlere Türkçe öğretim materyallerinde yer verilmesi, ders içi motivasyonu ve verimliliği artırmaktadır.

Türkçe ve Urduca ilişkisinde önemli bir yere sahip olan söz varlığıyla birlikte bazı Türkçe dilbilgisi kurallarının Urduçada da büyük oranda benzerlik göstermesi Türkçe öğretim sürecini olumlu yönden etkileyen bir diğer ilişkidir. Türkçede cümle yapısında yüklem sonda, özne ise genellikle cümlenin başında yer alır. Urduçada da aynı durum geçerlidir. Dolayısıyla Türkçe öğrenen Pakistanlılar, konuşma ve yazma becerilerinde cümle kurarken söz dizimi esnasında da ana dilleri ile hedef dilin benzerliği sebebiyle zorluk yaşamamaktadır. Türkçe yazım yapısından farklı olarak Arap alfabesi kullanan Urduca, sağdan sola doğru yazılmakta, olumsuzluk anlamı veren ekler fiilden önce gelmekte ve soru eki de cümle başında yer almaktadır. Ancak bu farklılıklar, büyük oranda benzerlik gösteren Türkçe-Urduda cümle yapısı ve söz dizim durumundan dolayı Pakistanlıların Türkçe kurallarını öğrenmelerini olumsuz yönden kayda değer derecede etkilememektedir.

Türkçe-Urduda ilişkisinde, ortak söz varlığı ve söz dizim özelliği ile birlikte fiillerde de benzerlik görülmektedir. Fakat Urduçada kelimenin eril ve dişil şeklinin bulunması bazı ayrıntılara sebep olmaktadır. Her iki dilde de fiilden mastar eki çıkarılıp zaman ve şahıs eklerinin getirilmesiyle cümleler oluşturulmaktadır. Pakistanlıların Türkçede eril-dişil ayrımının olmadığını kavramasıyla birlikte Türkçe fiillerin yapısını öğrenmesi, ana dilleriyle olan benzerliğin yardımıyla daha hızlı

gerçekleşmektedir. Ayrıca edat, bağlaç ve ünlem konusundaki mantıksal ve dilbilgisel benzerlik, Pakistanlıların Türkçe cümleleri analizinde ve anlam bütünlüğünü kavramasında işlerini oldukça kolaylaştırmaktadır. Bu bağlamda Türkçe ve Urduçada kullanımında benzerlikler görülen 10 ünlem, 9 edat ve 5 bağlaç türü tablolarla verilmiştir. Her iki dilde büyük ölçüde benzerlik gösteren ve mantıksal bağlantılı olan edat, bağlaç ve ünlemler, Türkçe ile Urduca arasında kuvvetli bir bağın bulunduğunu göstermektedir. Diller arasındaki bu ilişki, kullanım alanlarında ortaklık barındıran birçok unsurun oluşmasında etkili olmuştur. Türkçe ve Urduca'nın tarihi münasebeti haricinde İslamiyet'in etkisiyle de Arapça ve Farsça dillerinin her iki dile etki etmesi de ortaklığı ve ilişkiyi kuvvetlendiren bir diğer önemli unsurdur. Dolayısıyla ana dilleri ile hedef dil Türkçe arasındaki bu güçlü ilişki, Pakistanlıların Türkçe öğrenme süreçlerinde dikkat çeken bir durumdur. Özellikle ders içi materyallerin ve hazırlanacak olan kaynakların bu ortaklık ve benzerlikler üzerine düzenlenmesi, Türkçeye maruz kalma durumları yok denecek kadar az olan Pakistan'da Türkçe öğrenen Pakistanlıların öğrenim sürecine büyük ölçüde katkı sağlayacaktır.

Yabancı dil öğretim ve öğrenim sürecini etkileyen en önemli faktörlerden birisi de ana dil-hedef dil ilişkisidir. Yabancı bir dil öğrenmek isteyen birey, eğitiminin başlarında hedef dili ana dili mantığıyla şekillendirmeye çalışmaktadır. Bu durum, hedef dile karşı tutumunu ve yaklaşımını da belirlemektedir. Ana dil yapısı ile herhangi bir bağlantısı veya benzerliği bulunmayan bir dili öğrenme süreci, motivasyon ve zaman bakımından zorlu bir hâl alabilmektedir. Kuşkusuz öğrencinin başarı durumunu, öğrenim süresini, motivasyonu ve niteliği de etkileyen ana dil-hedef dil ilişkisi, yabancı dil öğretiminde elzem bir durumdur. Bu bağlamda son dönemlerde artan Pakistanlılara Türkçe öğretim faaliyetlerinde, Türkçe ve Urduca arasındaki ilişki dikkat çekmektedir. Türkçe ile tarihi münasebetleri, ortak değerleri ve kültürel bağlantıları sebebiyle hem söz varlığı hem de dilbilgisel özellikler olarak yakın ilişkili olan Urduca, ana dili olan Pakistanlıların Türkçe öğrenme süreçlerinde ana dil-hedef dil ilişkisinin önemini ortaya koymaktadır. İki dil arasındaki yakın ilişki, Pakistanlıların yalnızca film ve dizi izleyerek B2 seviyesine kadar ulaşmasına imkân sağlamaktadır. Film ve dizilerden yalnızca dinleme ve konuşma becerisi ile sınırlı kalmayıp dilbilgisel bazı konulara da hâkim olabilen bireyler, kısa bir süre eğitimin ardından da ileri derecede Türkçe bilgisine sahip olabilmektedir. Ayrıca Türkçe kurslarına ve seçmeli derslerine katılan öğrencilerin de büyük bir çoğunluğunun belirttiği üzere, ortak kelimeler, benzer dilbilgisi kuralları ve kültürel etkenler, Türkçeyi öğrenmelerini oldukça kolay kılmaktadır. Ayrıca birden fazla yabancı dil öğrenen veya bilen Pakistanlıların da diğer dillere nazaran Türkçeyi öğrenmelerinin iki dil arasındaki ilişkiden ötürü kolay olduğunu ifade etmeleri, ana dil-hedef dil ilişkisinin yabancı dil öğrenme sürecindeki önemini bir kez daha gözler önüne sermektedir. Türkçe-Urduca ilişkisine dair daha öncesinden kaleme alınan çalışmalarda Mohd Hâkim (2019) tarafından hazırlanan "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Türkçe-Urduca Karşılaştırmalı Zaman Yapıları" başlıklı yüksek lisans tezinde her iki dildeki zaman yapılarını ve Türkçeden Urducaya, Urduca'dan da Türkçeye yapılan çevirilerde karşılaşılan sorunlar değerlendirilmiş ve herhangi bir ortaklık durumunun dil öğrenimi üzerindeki etkisine değinilmemiştir. M. Sarper Alap (2017) tarafından hazırlanan "Pakistanlılara Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretiminde Her İki Dilde Yer Alan Benzer Sözcüklerin Öğretime Katkıları" makalesinde ise her iki dildeki benzer kullanımdaki kelimelerin bazılarına değinilmiştir. Türkçe ve Urduca arasındaki benzerliğin Pakistanlıların Türkçe öğrenimini kolaylaştırdığını öne süren Alap, günlük yaşamda birçok noktada ortak kelimelerin bulunmasını, iki dilde de cümle yapısında söz sırasının aynı olması durumlarını incelemiştir (Alap, 2017, s. 5). Yine Öcal ve Siyilim Başarır (2023) "Yabancılar Türkçe Öğretiminde Türk Dizi ve Filmlerinin Etkisi Üzerine Bir İnceleme: Pakistan Örneği" makalelerinde Türk dizi ve filmlerin Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecine etkisini ele alırken Muhammet Karataş'ın (2025) "Pakistan'da Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretiminde Konuşma ve Yazma Becerilerinde Karşılaşılan Sorunlar" başlıklı araştırmasında da Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecinde konuşma ve yazma becerilerin ana dillerinin Arap alfabesi olması, Arapça ve Farsça etkisiyle bazı durumlarda sık yaptıkları hatalar tespit edilmiştir. Karataş'a

göre büyük ölçüde benzerlik gösteren iki dilin Pakistanlılar açısından Türkçe öğrenim sürecinde Urdu dilinin Arap alfabesi ile kullanılması bazı fonetik farklılıkları oluşturmakta ve bu durum da sık yapılan hatalara sebebiyet vermektedir (Karataş, 2025, s. 120). Hazırlanmış olduğumuz bu çalışmayla ise, tarihi bağları ve yakın ilişkileri bulunan Türkçe ve Urduca dillerindeki ortak söz varlığı, yakın ve aynı anlamdaki atasözü ve deyimleri, ünlem, bağlaç ve edat kullanımındaki ortaklıkları, gramer benzerlikleri ve kültürel bağlantılı detaylandırılarak Pakistanlıların Türkçe öğrenim sürecine etkisi genel çerçevede ele alınmaya çalışılmıştır. Önceki çalışmalardan farklı olarak her iki dildeki benzer ve ortak yönlerinin hepsini detaylı bir şekilde ele alan bu çalışmada, benzerlik ve ortaklık gösteren durumlar tablolar halinde verilmiştir. Özellikle Pakistan'da Türkçeye maruz kalma olanakları bulunmayan Pakistanlı öğrencilerin dil eğitimi sürecinde hazırlanacak olan kaynak ve materyallerin içeriğinde benzerlik ve ortaklık durumlarına yer verilmesiyle süreci kolaylaştırması amaçlanan Türkçe-Urduca ilişkisiyle birlikte, Dil öğrenim sürecinde Ana dil-hedef dil ilişkisinin önemine de dikkat çekilmeye çalışılmıştır.

Yazar Katkıları: Bu makale tek yazarlı olup tüm aşamaları yazar tarafından hazırlanmıştır.

Çıkar Çatışması: Yazarlar arasında herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Yapay Zekâ Kullanım Beyanı: Bu çalışmada yapay zekâ kullanılmamıştır.

Kaynakça

- Aghaz, S. (2022). *Türkiye Türkçesi, Urduca ve Hintçede ortak kullanılan kelimelerin anlam ve köken açıdan incelenmesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Sakarya Üniversitesi.
- Aksan, D. (2004). *Anadili, dilbilim ve türkçe yazuları*. Multilingual.
- Alam, M. A., & Mangır, M. (2022). Urduca ve Türkçedeki dil bilimsel anlamlı birimler. *The Journal of Academic Social Science Studies*, 15(91), 215-232. Doi: <http://dx.doi.org/10.29228/JASSS.55029>
- Alam, M. T. (2021). *Urduca ve Türkçedeki dilbilimsel anlamlı birimlerin karşılaştırılması* [Yüksek Lisans Tezi]. Ondokuz Mayıs Üniversitesi.
- Alap, M. S. (2017). Pakistanlılara yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde her iki dilde yer alan benzer sözcüklerin öğretime katkıları. *Aydın Tömer Dil Dergisi*, 2(1), 1-12. <https://www.indexacademicdocs.org/pdf/219/32911/365651>
- Atasoy, İ., & Ercan, G. (2022). Dil ve toplum: Dillerarası etkileşim ve ilgili kavramlar. *Kesit Akademik Dergisi*, 8(31), 565-586. Doi: 10.29228/kesit.62280
- Baltacı, A. (2019). Nitel araştırma süreci: Nitel bir araştırma nasıl yapılır? *Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(2), 368-388. 10.31592/aeusbed.598299
- Barın, E. (2003). Yabancılar Türkçenin öğretiminde temel söz varlığının önemi. *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 13, 311-317. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/tubar/article/177015>
- Birlik, N. (1991). *Türkçe ile Urduca arasındaki bazı gramatik benzerlikler* [Yüksek Lisans Tezi]. Y Selçuk Üniversitesi.
- Boylu, E. (2014). Dil-kültür ilişkisi ve İran'da Türkçe öğretimine etkisi. *KMÜ Sosyal ve Ekonomik Araştırmalar Dergisi*, 16(Özel Sayı II), 19-28. Doi: <https://doi.org/10.18493/kmusekad.52839>
- Durmuş, M. (2019). Yabancı dil eğitimi sınıflarında ana dilinin yeri. *Sakarya University Journal of Education*, 9 (3), 576-577. Doi:10.19126/suje.614963
- Ergin, M. (2009). *Türk dil bilgisi*. Bayrak Basım Yayın Tanıtım.
- Günel, S., & Özdemir, B. (2025). Yabancı dil öğretiminde sınıfta ana dilinin kullanımına ilişkin yaklaşımlar ve tartışmalar. *Uluslararası Türkçe Edebiyat Kültür Eğitim Dergisi*, 14 (3), 1061-1074. <https://doi.org/10.7884/teke.1609625>

- Imam, G. (2022). Türkçe ile Hintçe/Urduca arasındaki bazı ortak deyimler. *Uluslararası Sosyal Bilimler Dergisi*, 382-399. Doi: 10.52096/usbd.6.24.23
- Kılıç, R. (2017). Yabancı dil öğretiminde anadil-hedef dil yapılarının başarıya etkisi. *Anasay* (7), 11-28. Doi: 10.33404/anasay. 504243
- Karataş, M. (2025). Pakistan’da Türkçenin yabancı dil olarak öğretiminde konuşma ve yazma becerilerinde karşılaşılan sorunlar. *Sakarya Dil Dergisi*, 3(2), 118-137. Doi: <https://doi.org/10.65618/saudil.1789172>
- Karataş, M., & Çevik, A. (2017). Dil öğretiminde “ana lehçe” ile “hedef lehçe” arasındaki ilişkinin (benzerlik) dil becerilerine etkisi (Azerbaycan Türkçesi-Türkiye Türkçesi Örneği). *International Journal of Languages’ Education and Teaching*, 3(5), 579-608. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/ijlet/article/1424796>
- Kıral, B. (2020). Nitel bir veri analizi yöntemi olarak doküman analizi. *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(15), 170-189. <https://izlik.org/JA54BW95FL>
- Kışmır, A., Öcalmış, & E., Siyilim Başarır. (2003). Türkçe ve Urdu dilinde müşterek kullanılan bağlaç ve ünlemler üzerine bir inceleme. *Nüsha*, 23(57), 188-203. <https://doi.org/10.32330/nusha.1328869>
- Korkmaz, Z. (1992). *Gramer terimleri sözlüğü*. Türk Dil Kurumu Yayınları.
- Han, T. (2008). *Kültürlerarası iletişim ve diyalogun gelişiminde dil öğretiminin katkısı* [Yüksek Lisans Tezi]. Atatürk Üniversitesi.
- Hâkim, M. (2019). *Yabancı dil olarak Türkçe öğretiminde Türkçe-Urduca karşılaştırmalı zaman yapıları* [Yüksek Lisans Tezi]. Dokuz Eylül Üniversitesi.
- Mohammad, Q. (2020). *Türkçe ve Hintçe-Urduca ortak kelimeler yardımıyla hindistanlı öğrencilere Türkçe öğretimi* [Doktora Tezi]. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
- Morgan, D.L. (1996). *Focus groups as qualitative research* (C. 16). New York: Sage publications.
- Öcalmış, E., & Siyilim Başarır, E. (2023). Yabancılar Türkçe öğretiminde türk dizi ve filmlerinin etkisi üzerine bir inceleme: Pakistan örneği. *Türkiye’de Pakistan Çalışmaları-1* içinde (s. 193-220). Asya-Pasifik Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi.
- Öcalmış, E. (2025). *Yabancı dil olarak urdu dilinin öğretiminde kullanılan kitapların incelenmesi ve metinlerdeki kelime sıklığı: isim ve sıfat kökenli kelimeler* [Doktora Tezi]. Ankara Üniversitesi, Ankara.
- Öztekin, E., & Haznedar, B. (2015). Dillerarası etkileşim: Çokdilli ortamlarda sözdizimsel gelişim ve nesne düşürme. *Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 32(2), 37-47. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/buje/article/319695>
- Türk Dil Kurumu. (2005). *Türkçe sözlük*. Türk Dil Kurumu.
- Uysal, N. (2006). *Türkçe ve Urduca atasözlerinin biçim ve kavram özellikleri bakımından mukayesesi* [Yüksek Lisans Tezi]. Selçuk Üniversitesi.
- Yücel, D. (2012). *Pakistan’daki Urduca ve dört ana mahalli dilin tarihleri, kullanım sahaları ile cümle yapıları ve fiil çekimlerinin Türkçeye mukayesesi ve Türkçe kelimelerin taranması* [Yüksek Lisans Tezi]. Islamic Republic of Pakistan National University.
- Yücel, D. (2020). Urduçada Türkçe/Moğolca kelimeler ve Türkçe dil unsurları. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 8(108), 262-309. Doi: <https://doi.org/10.29228/ASOS.44507>
- Yücel, D., & Çetin, M. (2019). Güney asya dillerinde Türk Kavimlerin ve Türk imajına dair söz hazinesi. *Akademik Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 7(88), 714-744. Doi: 10.16992/ASOS.14720
- Yaquub, L. H. (2021). Diller arası etkileşim: Arapça ve Türkçe Örneği. *Karadeniz Uluslararası Bilimsel Dergi* (51), 296-310. Doi: <https://doi.org/10.17498/kdeniz.954118>
- Yunus Emre Enstitüsü, (2026, Ocak 2). 2 Ocak 2026 tarihinde <https://yee.org.tr/tr/node/59> adresinden erişilmiştir.

Extended Abstract

Introduction

A fundamental principle of foreign language teaching is the comprehensive assessment of learners' profiles, including readiness, linguistic competence, and proficiency. Understanding these factors is essential for designing instruction that effectively develops reading, listening, speaking, and writing skills. A critical determinant of language acquisition is the relationship between learners' first language (L1) and the target language (L2), which influences cognitive processing, pattern recognition, and overall language development.

Prior knowledge of vocabulary, grammar, and phonology can serve both as a resource and as a potential source of interference in learning a new language. Languages evolve through continuous societal interactions, including migration, trade, and cultural exchange, resulting in lexical borrowing, grammatical transfer, and phonological influence. Such contact fosters linguistic similarities, shared lexicon, and overlapping structures, enabling learners to leverage prior knowledge for pattern recognition and internalization. Conversely, linguistic differences may pose challenges, highlighting the pedagogical significance of the L1–L2 relationship.

Turkish, as one of the widely spoken languages globally, has gained increasing attention as a foreign language due to its historical development, geographical distribution, and Turkey's growing international presence. Historically, Turkish has interacted with diverse languages, incorporating and contributing vocabulary, phonological patterns, and syntactic structures. These historical and cultural dynamics shape both the language itself and the processes through which it is acquired.

A notable example is the relationship between Turkish and Urdu, which share lexical and grammatical features due to centuries of contact. For Pakistani learners, these similarities facilitate speaking and writing, reduce cognitive load, and accelerate internalization. Research indicates that learners utilize familiar vocabulary, grammatical structures, and phonological patterns to establish connections between L1 and L2, thereby enhancing accuracy, fluency, and motivation.

To investigate this relationship, the study examines 100 Turkish-origin words in Urdu, 76 of which remain in active use. Additional analysis includes Persian- and Arabic-origin words transmitted through Turkish, as well as culturally significant terms related to military and kinship domains, thereby highlighting the historical and linguistic connections that support Pakistani learners' acquisition of Turkish.

Method

This study is based on a literature review examining the relationship between the first language (L1) and the target language (L2), with a particular focus on the historical connections and similarities between Turkish and Urdu, as well as the process of learning Turkish by Pakistani speakers. The study aims to elucidate the significance of the L1–L2 relationship in foreign language acquisition, specifically in the context of Pakistani learners.

The analysis is grounded in shared vocabulary, proverbs and idioms with identical or similar meanings, interjections, prepositions, and conjunctions with common usage, as well as grammatical similarities between the two languages. Data presented in the tables were directly sourced from the relevant literature to preserve accuracy and were subsequently analyzed within a comparative framework.

Results and Discussion

Turkish and Urdu share a substantial number of cognates. Reflecting historical and cultural ties, the Turkish–Urdu relationship also includes numerous proverbs and idioms with similar or closely

related meanings. In terms of sentence structure and verb usage, parallel grammatical patterns are evident.

Research on Pakistani learners' acquisition of Turkish indicates that learners actively utilize these similarities to develop both receptive and productive language skills. Familiar vocabulary, analogous grammatical structures, and comparable phonological patterns enable learners to establish meaningful connections between their native language and Turkish. This process of linguistic transfer facilitates faster acquisition and contributes to increased accuracy and fluency in both speaking and writing.

Furthermore, awareness of the historical and cultural connections between Turkish and Urdu enhances learner motivation, as Turkish is perceived not only as an accessible language but also as culturally meaningful within the learners' linguistic framework. Despite the growing interest in Turkish among Pakistani learners, research focusing specifically on their acquisition processes remains limited. Most existing studies address overall language proficiency or individual skills in isolation, leaving a significant gap in understanding the specific effects of L1–L2 relationships on learning outcomes.

This gap is particularly relevant for learners with limited exposure to Turkish, as restricted input increases reliance on cross-linguistic strategies and linguistic transfer. Investigating how Urdu-speaking learners draw on their native language in acquiring Turkish can inform the development of effective pedagogical strategies that maximize the benefits of linguistic similarities while minimizing potential errors and confusion.

This study contributes to the field by providing a detailed examination of the close relationship between Turkish and Urdu. Understanding L1–L2 relationships also has broader implications for foreign language pedagogy. Culturally and linguistically responsive teaching approaches that systematically build on learners' prior knowledge can enhance engagement, comprehension, and overall proficiency.

Integrating historical, cultural, and linguistic connections into curricula promotes deeper understanding and facilitates meaningful use of the target language. In the context of Turkish and Urdu, such approaches not only support linguistic development but also enhance awareness of the historical interactions that have shaped both languages, thereby strengthening intercultural competence.

In conclusion, the relationship between learners' native language and the target language is a key determinant of foreign language acquisition. For Pakistani learners of Turkish, the historical and linguistic ties between Urdu and Turkish facilitate vocabulary acquisition, grammatical comprehension, and overall language proficiency. Recognizing and strategically utilizing these connections can lead to more effective instructional practices, accelerated learning, and increased learner motivation. As interest in Turkish continues to grow in Pakistan, systematic research on L1–L2 relationships is essential for curriculum development, the optimization of teaching methods, and the promotion of meaningful and sustained language acquisition.

The extended abstract is proofread by a native English speaker and approved by the editorial board.